

De Geus

Minister **De Geus**: Dit signaal zal ik graag meenemen. Als het te lang zou duren om de regeling waterdicht te maken, heeft mevrouw Jorritsma een punt. Die aanpassing van de regeling vergt echter slechts een korte periode. Als mevrouw Jorritsma niettemin van mening is dat de regeling ook voor die periode moet worden opgeschort, zal ik dit meewegen en hierop terugkomen in mijn schriftelijke antwoord.

Vragen van het lid Eerdmans aan de ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over **het feit dat criminelen hele wijken overnemen en de overheid buitenspel zetten en hierdoor hele stukken van steden uitgroeien tot no-go-areas waar de politie alleen in "overweldigende getale" durft te komen.**

De heer **Eerdmans** (LPF): Voorzitter. Ik wil de bewindslieden vragen of zij kennis hebben genomen van het verontrustende en alarmerende bericht in De Telegraaf van 13 december jl. waarin de heer Bovenkerk, criminoloog, stelt dat criminelen hele wijken overnemen en de overheid buitenspel zetten waardoor hele stukken van steden kunnen uitgroeien tot no-go-areas waar de politie alleen in overweldigende getale durft te komen.

Ik vraag de bewindslieden de Kamer nog deze week te informeren of het waar is wat in deze krant wordt geschreven.

In het artikel wordt gesteld dat die no-go-areas zich tot 20 wijken uitstrekken die in handen zijn van de georganiseerde misdaad. Kunnen de bewindslieden aangeven welke wijken dit zijn om verdere maatschappelijke onrust te voorkomen?

Minister **Donner**: Voorzitter. Ik heb kennis genomen van het bericht in De Telegraaf en ook van het artikel waarop het bericht in De Telegraaf berust. Hieruit moet ik afleiden dat het betrekking heeft op mededelingen van professor Bovenkerk op basis van een onderzoek dat hij mede ten behoeve van het departement verricht. Dat rapport komt aan het begin van 2003 uit; ik kan op dit

moment dus niet zeggen of dit bericht op waarheid berust. Ik kan alleen constateren dat het bericht in De Telegraaf berust op het andere bericht waarin de mededelingen werden gedaan. De in dat bericht naar voren gebrachte bewijsvoering is vooralsnog erg dun. Zij berust op het feit dat de politie vrij frequent invallen doet en daarbij constateert dat die zich concentreren in bepaalde wijken. In wezen berust het bewijs op het feit dat de politie wel degelijk sterk optreedt.

In het voorgaande jaar hebben de politie en het openbaar ministerie zo'n 2012 hennepplantages ontmanteld. Mede met het oog daarop is in het veiligheidsprogramma aparte aandacht besteed aan de problematiek in en de benadering van de wijken. Ik wil eerst het rapport van de heer Bovenkerk afwachten, zodat wij kunnen bekijken of er nog verdere stappen moeten worden genomen. De minister van BZK en ik zijn met een aantal grote steden reeds bezig met het ontwikkelen van de wijkgerichte aanpak. In januari gaan wij daar vermoedelijk mee verder. In het convenant dat wordt gesloten wordt apart aan de gemeenten gevraagd om daaraan aandacht te besteden. Wij nemen de berichten dus serieus; in hoeverre zij op waarheid berusten, weten wij pas in 2003.

Minister **Remkes**: Voorzitter. Ik heb niets toe te voegen aan de woorden van minister Donner.

De heer **Eerdmans** (LPF): Het is prima dat wij het rapport zo snel mogelijk krijgen. Het is prima dat de politie en het openbaar ministerie hieraan veel aandacht besteden. Mijn vraag blijft evenwel overeind: is er wel of niet sprake van no-go-areas in Nederland? Ik ga ervan uit dat de heer Bovenkerk zich baseert op zijn eigen onderzoek. Ik wil dan wel graag weten of hij dat op een verkeerde manier doet. Ik zou namelijk niet zo gek veel vertrouwen meer hebben in de rest van zijn onderzoek als hij de conclusie die hij in De Telegraaf trekt, moet terugnemen.

Minister **Donner**: Het is altijd een kwestie van definities. De heer Bovenkerk stelt in het interview dat er no-go-areas zijn. In een aantal wijken in de grote steden is het plan

van aanpak erop gericht, te voorkomen dat zij ontstaan. Voor het overige kan ik hierover geen mededelingen doen. Het is mij niet officieel bekend dat er no-go-areas zijn. Dat betekent niet dat er geen wijken zijn in onze steden waarin het moeilijker gaan is dan in andere wijken.

De heer **Teeven** (Leefbaar Nederland): De heer Bovenkerk heeft nog niet zo lang geleden, tweeënhalve jaar geleden, gerapporteerd dat de georganiseerde misdaad geen voet aan de grond had gekregen in de woonwijken in de grote steden. Dat stemde ons toen tot tevredenheid. Daarom ben ik nu zo verbaasd dat de georganiseerde misdaad nu wel enigszins een voet aan de grond heeft gekregen. Hoe verklaart de minister dat?

Minister **Donner**: Nu worden mij dingen gevraagd die ik niet weet. Ik constateer inderdaad een zekere wisseling in meningen. Ik moet erop wijzen dat achter het artikel van de heer Bovenkerk in het blad Highlife enkele reacties staan die daar weer op afdingen. Wat de inhoud en de substantie betreft, stel ik voor dat wij tot 2003 wachten. Wat de wijken betreft, zijn wij met de grote gemeenten al druk bezig. Wat zijn de grote probleemwijken? Welke acties worden daar ondernomen? Ook in samenhang met andere gemeentelijke instanties wordt onderzocht hoe de ontwikkeling van no-go-areas kan worden tegengegaan. Meer kan ik niet zeggen.

Vragen van het lid Van Oven aan de minister van Justitie over **de uitlevering aan de Verenigde Staten.**

De heer **Van Oven** (PvdA): Voorzitter. De PvdA-fractie is verrast door de reactie van de regering, zoals verwoord in NRC Handelsblad van gisterenavond, op het vonnis in kort geding van de Haagse president van 14 november jl. inzake een uitleveringsverzoek. Normaal gesproken zijn wij terughoudend in dit huis met reacties op rechterlijke uitspraken, omdat wij moeten oppassen dat de rechterlijke macht niet onnodig voorwerp wordt van discussie, maar als de regering zelf met duidelijke

Van Oven

reacties komt, dan ligt het voor de hand dat ook het parlement zich uitspreekt.

De uitspraak hield in dat de regering nadere inlichtingen moest verschaffen over een onderdeel van de justitiële procedure in de Verenigde Staten, namelijk over het "plea bargaining aspect", met als vraag: worden verdachten in feite gedwongen daaraan mee te werken, zoals namens de uit te leveren persoon in die procedure werd gesteld?

Ongeacht het resultaat van dit onderzoek valt die uitspraak toe te juichen, omdat het onmiskenbaar is dat er onzekerheid bestaat in Nederland over de in de Verenigde Staten toegepaste praktijk en omdat gesteld wordt dat dit systeem kan leiden tot vérgaande onrechtvaardigheden. Onderzoek ligt dan voor de hand. Natuurlijk hoeft dat de regering er niet van te weerhouden in hoger beroep te gaan, maar de aangevoerde reden daarvoor – belastende effecten voor de betrekkingen met de Verenigde Staten – ligt niet voor de hand. Van de rechter wordt gevraagd het verdrag en de uitleveringswet toe te passen, met alle waarborgen van dien, en niet om recht te spreken onder de dreiging van een verslechtering van bilaterale betrekkingen. Vanuit die achtergrond heb ik de volgende vier vragen.

1. Ging de regering in hoger beroep?
2. Was daarbij de of een reden de angst voor dreigende verslechtering van de betrekkingen met de Verenigde Staten?
3. Deelt de minister het standpunt dat een rechter die meent – los van de beoordeling van die mening – dat het zou kunnen dat een uitlevering tot schending van mensenrechtenverdragen leidt, daarnaar onderzoek mag of moet laten doen?
4. Zou het niet verstandig zijn, gezien het ontstane klimaat en de niet-waterdichte terugkeergarantie, dat de regering opnieuw met de regering van de Verenigde Staten gaat praten over de uitvoering van het uitleveringsverdrag?

Minister **Donner**: Voorzitter. Het antwoord op de vraag: "Ging de regering in hoger beroep?", is bevestigend. Dat is met mij besproken en daar heb ik toe besloten.

Op de tweede vraag, inzake angst voor verslechterende relaties met de Verenigde Staten, antwoord ik dat van angst geen sprake is: daar laat de regering zich doorgaans niet door beheersen. Wel is er de plicht van het Koninkrijk om de relaties met de Verenigde Staten ook op dit punt te bewaken. Ik meende inderdaad, en ben nog steeds van mening, dat de uitspraak van de rechter niet juist is en in wezen niet meer uitgaat van het vertrouwensbeginsel dat moet bestaan tussen staten op dit terrein. Als dat niet meer bestaat, moeten wij het verdrag opzeggen, maar wij moeten niet een verdrag hebben dat daarop berust om vervolgens in de uitspraken eigenlijk uit te gaan van het omgekeerde en te vragen: "Wil men nog eens even het rechtssysteem van de andere staat uitleggen, voordat ik ertoe beslis?" Nee, het vertrouwen is uitgangspunt en derhalve moet dat ook ten grondslag liggen aan het handelen. Dat is de reden waarom ik gemeend heb in hoger beroep te moeten gaan in deze zaak. Het laat onverlet dat uiteraard, ook met het oog op de uitlevering, gekeken wordt of de vragen beantwoord kunnen worden.

De heer **Van Oven** (PvdA): Was dan de hoofdreden dat de regering het niet eens was met de beoordeling van de rechter of was de hoofdreden de dreigende verslechtering van de bilaterale relatie?

Minister **Donner**: De hoofdreden was dat naar onze mening deze meer dan marginale toetsing niet strookt met het verdrag. Als het alleen angst voor verslechteren is, hoeven wij niet in hoger beroep te gaan, want dat is geen belang dat beschermd wordt in rechte. Het gaat erom of deze mate van indringende toetsing gerechtvaardigd is of niet. Dat is van belang voor de handhaving van het verdrag.

Kan een uitlevering leiden tot schending? In theorie is dat mogelijk; in die zin is dat ook steeds aan de orde.

Zou het niet verstandig zijn om te gaan praten met de Verenigde Staten? Ook de terugkeer van een aantal personen die in de Verenigde Staten zijn veroordeeld, is onderdeel van het voortdurende gesprek dat ik hierover heb met het Amerikaanse ministerie van Justitie. Er wordt dus gepraat.

De heer **Van Oven** (PvdA): De

minister heeft gezien hoe het in de krant is verwoord. Daar wordt de verslechtering van de bilaterale betrekkingen als hoofdreden aangegeven. Die worden ook door de landsadvocaat in zijn pleitnotities genoemd. Vindt de minister een dergelijke discussie gelukkig voor het gezag van de Nederlandse rechterlijke macht?

Minister **Donner**: Dat acht ik niet gelukkig. Ik zou niet alleen op dit punt maar ook op vele andere punten graag een zekere censuur op de Nederlandse media hebben, maar die kennen wij niet. Dat betekent echter niet dat eventueel een onjuiste weergave van een discussie mij zou moeten weerhouden om in beroep te gaan.

De heer **De Wit** (SP): Er is in de Kamer al heel vaak over de uitleveringen gesproken, omdat er kritiek is op de manier waarop bewijs wordt vergaard en op de manier waarop mensen in de VS worden behandeld. Is nu de conclusie dat het OM in feite al jarenlang de redenering hanteert dat het vertrouwensbeginsel belangrijker is dan de vraag of er reden is tot uitlevering? Anders gezegd: Rechtvaardigt de feitelijke ondergrond die aan zo'n zaak ten grondslag ligt, het dat iemand wordt uitgeleverd? Het is dus een politieke positie die het OM hier inneemt?

Minister **Donner**: Nee. Ik weet dat u bent tegen uitleveringen naar de Verenigde Staten. U heeft dat een aantal malen aan de orde gesteld, mijnheer De Wit. Ik weet niet of dat geldt voor de hele Kamer. Wij hebben echter een verdrag en het punt blijft dus aan de orde. Als wij geen vertrouwen meer hebben in het Amerikaanse rechtssysteem, moeten wij het verdrag opzeggen. Ik meen dat daarvoor geen grond is. Wij maken derhalve een discussie over het Amerikaanse rechtssysteem geen voorwerp van de vraag, of er uitgeleverd mag worden. Dat is een hele andere vraag dan de vraag die steeds aan de orde, namelijk: Rechtvaardigen de feiten in deze zaak uitlevering en valt het onder het verdrag of niet? Die toetsing gebeurt, dat is de taak van het OM. Juist voor het overige moet men waken voor een correcte uitleg van het verdrag.

De heer **Dittrich** (D66): Ik hoorde de minister zich zojuist beklagen over

Donner

de wijze waarop in de krant was geschreven over de spanning tussen de Verenigde Staten en Nederland. Dat komt toch niet uit de lucht vallen? Dat heeft toch te maken met het feit dat de landsadvocaat tijdens de procedure o.a. in zijn pleitnota op die spanning heeft gewezen? Als de minister zich beklaagt over de media, slaat dat in wezen terug op wat de landsadvocaat namens de minister in de rechtszaal naar voren heeft gebracht?

Minister **Donner**: Er wordt gewezen op de stukken en daar wordt één perikoop van vijf woorden uitgelicht, namelijk "belastende effecten voor de betrekkingen" en die wordt vervolgens in een context geplaatst. Uiteraard, die woorden zijn gesproken. Zoals ik al aangegeven heb, is dat inderdaad de inzet van het beroep. Ik meen namelijk dat de betrekkingen met de Verenigde Staten belast worden als wij op deze wijze een wantrouwen uitspreken in het rechtssysteem van de Verenigde Staten en dat acht ik in strijd met het verdrag. De heer Van Oven stelde mij een vraag over de indruk die het artikel zou geven. Het feit dat de kranten daarvan een andere voorstelling van zaken geven, is geen reden om niet in beroep te gaan. Als ik ze in de hand had, zou ik het beter doen! Dan was ik een krant begonnen.

De heer **Dittrich** (D66): Wordt door de landsadvocaat in de rechtszaal niet een politiek element naar voren gebracht, als hij het heeft over de spanning tussen beide landen? Het zou veeleer moeten gaan over wat we mogen verwachten van een teruglevering van Nederlandse onderdanen uit de Verenigde Staten.

Minister **Donner**: Er zit altijd een politiek element in, in zoverre dat dat politieke element ligt besloten in het verdrag dat wij met de Verenigde Staten hebben, namelijk het beginsel van vertrouwen. Het OM gaat in hoger beroep, omdat het meent dat het verdrag op dat punt niet goed wordt uitgelegd. Dat is uiteraard in zoverre een politieke zaak, zodat zij apart aan mij is voorgelegd.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Ik stel voor, woensdag a.s. te behandelen:

- de brief van de vaste commissie voor Verkeer en Waterstaat houdende een verzoek van de Algemene Rekenkamer om een onderzoek te starten naar de risicoreservering voor de Betuweroute en de HSL-Zuid (28724);
- de brief van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties houdende een verzoek aan de Algemene Rekenkamer om een onderzoek in te stellen naar het C2000-project, de invoering van het project Geïntegreerd meldkamersysteem (GMS) en ICT bij de politie (28725);
- de brief van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties inzake voordracht en vervulling van de vacature van de voorzitter van de commissie van toezicht betreffende de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (28731);
- de brief van het Presidium betreffende een nader voorstel tijdelijke commissie Onderzoek integratiebeleid (28689, nr. 2).

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Ik deel mee dat de commissie voor de Verzoekschriften tot haar voorzitter heeft gekozen het lid Mosterd.

Het woord is aan de heer Van de Camp, sprekend als voorzitter van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

De heer **Van de Camp** (CDA): Voorzitter. Vanochtend hebben wij ontvangen het rapport van de Commissie feitenonderzoek veiligheid en beveiliging van Pim Fortuyn, in de wandelgangen beter bekend als de commissie-Van den Haak. Als voorzitter van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, en mede namens mijn collega-voorzitter van de vaste commissie voor Justitie, wil ik u vragen, op de kortst mogelijke termijn over dit rapport en het nog te ontvangen regeringsstandpunt een plenair kamerdebat te houden, in ieder geval voor aanvang van het kerstreces.

De **voorzitter**: Naar aanleiding van

het verzoek van beide commissies stel ik voor, het debat over het rapport van de commissie-Van den Haak aanstaande donderdag te houden. Ik moet u daarom formeel voorstellen, het kerstreces een dag later dan we nader hadden afgesproken, te laten beginnen. We beginnen dan in mijn voorstel om 10.15 uur, naar verwachting aan het eind van de dag afgerond met stemmingen, maar dat weten wij uiteraard pas na het debat. Ik stel meteen ook maar voor dat debat te voeren met spreektijden van tien minuten voor de grootste fracties en zeven en vijf minuten voor de kleinere fracties.

Mevrouw **Giskes** (D66): Voorzitter. Dit zat er natuurlijk aan te komen! Ik wil wel gezegd hebben dat ik er grote moeite mee heb dat we in deze periode, waarin we als gekken achter allerlei voorstellen van een demissionair kabinet moeten aanhollen, onderbroken door allerlei rare debatten met demissionaire ministers, als gevolg daarvan een dag langer vergaderen, terwijl we eigenlijk hadden afgesproken dat we dinsdag en eventueel woensdag nog zouden vergaderen. Ik heb daar, zoals gezegd, grote moeite mee. Het uithoudingsvermogen van de Kamer, met name dat van de oppositie, wordt door dit alles wel erg opgerekt!

De **voorzitter**: Ik denk niet dat het nuttig is om hierover nu in discussie te gaan. Deze opmerking staat in de Handelingen. Verder begrijp ik dat de D66-fractie akkoord gaat met het voorstel dat ik heb gedaan naar aanleiding van het verzoek van de vaste commissies voor BZK en voor Justitie, zoals verwoord door commissievoorzitter Van de Camp.

Overeenkomstig de voorstellen van de voorzitter wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Duyvendak.

De heer **Duyvendak** (GroenLinks): Voorzitter. De commissie-Berkhout, die belangrijk onderzoek deed inzake Schiphol, heeft afgelopen vrijdag haar opdracht teruggegeven. De commissie maakt zware verwijten aan het adres van staatssecretaris Schulz van Haagen. Zij zou de commissie het werken onmogelijk hebben gemaakt. De commissie-Berkhout vervulde een sleutelrol in